

JAARVERSLAG 2020 STICHTING ERFGOED HENGELO (STEH)

Voorwoord Jaarprogramma 2020 Uitvoering jaarprogramma Stichting Erfgoed Hengelo

Voorwoord

Het jaar 2020 zag er zo veelbelovend uit.

De STEH had een aantal lopende activiteiten die goed vorderden, zoals de kabouterwoningen, het jubileum van het Wijkspportfeest in de Hengelose Es, loc.2296 en de inrichting van het Dekkersveld.

En 2020 bood kansen voor nieuwe activiteiten. Vooral omdat het 75 jaar geleden was dat Hengelo bevrijd werd en omdat het 75 jaar geleden was dat de Wederopbouw van Hengelo begon.

Hoe anders verliep het jaar door de Covid 19 pandemie.

Toch kunnen we achteraf constateren dat naar verhouding veel activiteiten, vaak in aangepaste vorm, doorgegaan zijn. Helaas hebben we ook een aantal activiteiten moeten afgelasten.

In dit verslag wordt allereerst het beoogde programma weergegeven. Daarna wordt verslag gedaan van de uitvoering van het programma.

Tot slot wordt kort inzicht gegeven in de Stichting Erfgoed Hengelo, doel, organisatie, financiën, die verder aangeduid wordt als STEH.

Jaarprogramma 2020

13 febr.	Instuif Stichting Erfgoed Hengelo in studio Beerens.
03 april	Bevrijdingswandeling. Langs 7 locatie en 11 panelen.
29 april	Herdenking april- meistaking 1943 op het Industrieplein.
April	Wandeling Sporen in de stad. Samen met de Verhalenkraal.
April	500 pennen: 75 jaar vrijheid Hengelo.

- Mei Parels van de binnenstad. 12 perspex borden op de 12 mooiste wederopbouw winkel- en horecapanden in de binnenstad.
- Mei Dekkersveld Klein Driene. Cortenstalen platen boerderij 'n Dekker , naamgeving.
- Mei Website. Opbouw, invulling en beheer: Archeologie, Wederopbouw en Huys Hengelo speerpunten.
- Juli Kabouterwoningen. Renovatie en verduurzaming 20 kabouterwoningen.
- Aug. Droomfase planvorming Marktpllein.
- 11 sept. Wijk sportfeest Hengelose Es en 't Wilbert.
- 12 sept. Open Monumentendag
- Sept. Tentoonstelling bij Brok Interieur.
- 6 en 7 Okt. Herdenking bombardementen binnenstad.
- 22 dec. 75 jarig bestaan van de Dag van de Wederopbouw.

Uitvoering programma

13 februari Instuif STEH.

STEH heeft enkele jaren geleden het initiatief genomen om aan het begin van het jaar een instuif te houden. Een lekker ouderwets woord om aan te geven dat het de bedoeling is dat alle mensen waarmee STEH in het voorgaande jaar samengewerkt heeft uitgenodigd worden om het nieuwe jaar te vieren, elkaar te ontmoeten en kennis te nemen van wat het komende jaar STEH kan brengen. Een netwerk ontmoeting omdat STEH weliswaar met veel mensen samenwerkt, maar dat veel van deze mensen elkaar nog niet hebben ontmoet.

Meer dan 150 mensen zijn uitgenodigd en veel van hen hebben er een gezellige, ontspannen en informatieve bijeenkomst van gemaakt. STEH presenteerde de resultaten van 2019 en het concept- programma van 2020.

2 pitches werden gehouden over het Spoorfietsen en over 2 Hengelose vergeten verzetstrijders.

3 april

Bevrijdingswandeling Hengelo.

Hengelo is op 3 april 1945 bevrijd. STEH heeft een wandeling uitgezet langs 7 locaties met totaal 11 panelen waar de bevrijders zich hebben vertoond. Door corona moesten we terug naar het basisscenario. RTV 1 Twente heeft een filmopname gemaakt van de wandeling en die is op YouTube gezet en op onze website.

29 april

Herdenking April- mei staking die bij Stork in 1943 is begonnen.

Bij het monument, dat uit 3 cortenstalen platen bestaat waarop teksten zijn aangebracht die verwijzen naar de staking, zijn door de stichting Storkiaan, waarin STEh deelneemt, bloemen gelegd ter herdenking van de staking.

April

Wandeling "Sporen in de stad".

Deze wandeling is opgesteld samen met de Verhalenkraal speciaal gericht op basisschoolleerlingen. De wandeling voert langs locaties die allen te maken hebben met de tweede wereldoorlog.

Vanwege corona is de wandeling verplaatst naar de open Monumentendag.

Mei

Aankoop 500 pennen met opschrift.

Volgens planning hebben STEH samen met de Verhalenkraal 500 pennen gekocht met het opschrift "75 jaar vrijheid Hengelo". Te hopen is dat een deel gebruikt kan worden bij de Open Monumentendag.

Mei

Parels van de binnenstad.

STEH heeft de Wederopbouw winkels- en horecapanden op kwaliteit geïnventariseerd. Bij STEH bestond de behoefte om aan de winkeliers en de

-4-

bewoners zichtbaar te maken welke Wederopbouw panden tot de mooiste panden behoren. Deze selectie leverde 12 panden op. STEH heeft van deze panden perspex borden gemaakt en in september de borden aan de winkeliers en horecamensen uitgereikt. Dit initiatief werd enthousiast ontvangen en de borden zijn allen in de etalages opgehangen.

PARELS VAN DE WEDEROPBOUW

mooiste winkel/horeca panden

Markt 1, 1 A t/m D hoek Brinkstr. 7A-7B

bouwjaar 1950 architect prof. ir. H.T. Zwiers
winkelpand modezaak Bischoff,
gebouwd in opdracht van Gebr. H. Bischoff

gemeentelijk monument

75-jaar bevrijding/start wederopbouw
Hengelo 2020

www.erfgoedhengelo.nl

Tentoonstelling Parel in de binnenstad.

Bij Hengelo Promotie aan de Markt 8 is een tentoonstelling opgehangen van alle parels in de binnenstad.

-5-

Mei Dekkersveld Klein Driene.

Vanaf 2013 is de woonwijk Klein Driene aangewezen als aandachtsgebied Wederopbouw door de Rijksdienst Cultureel Erfgoed. Door de jaren heen is door gemeente, vooral de woningbouwvereniging Welbions en STEH gewerkt aan verbetering van de wijk met behoud van karakter. De verbetering wordt afgesloten met de herinrichting van het grote speelveld naast het nieuwe Wederopbouw Rijksmonument de Raphaelkerk. Naast ruimtelijke adviezen heeft STEH zich ingezet om de boerderij 'n Dekker terug te brengen op de oorspronkelijke locatie door het aanbrengen van de 4 hoekpunten van de boerderij in de vorm van cortenstalen hoeken waarop teksten zijn aangebracht over de historie van de boerderij. Ook bij het herplaatsen van een kunstwerk van de kunstenaar Evert Strobos heeft STEH haar inbreng geleverd.

STEH maakt zich ook sterk om het totale terrein als officiële naam het Dekkersveld te geven.

De opening van het veld is vanwege corona verschoven naar 2021.

Mei Website STEH.

De website van de stichting dient nodig geupdated te worden. Daarbij gaat het om het samenvoegen van 3 websites tot 1 website, de lay-out en de invulling

van de nieuwe website en het beheer van de website. Wordt sindsdien aan gewerkt.

Een werkgroep sociale media is in het leven geroepen en heeft facebook en instagram tot leven gewekt omdat deze media het meest direct contact heeft met belangstellenden. De website wordt daarmee meer een basis voor informatie.

Juli Kabouterwoningen.

Dit jaar is het project kabouterwoningen voor de STEH tot een succesvol einde gekomen.

Welbions heeft het plan van STEH gehonoreerd door 20

kabouterwoningen te restaureren, renoveren en duurzaam moderniseren.

Op de plaats van 2 woningen komen op verzoek van de STEH

parkeerplaatsen voor de woningen. De aanleg van deze parkeerplaatsen zijn vertraagd en is verschoven naar 2021 evenals een centrale plek voor de nieuwe bewoners in het hofje en een bank rondom de treurberk, de centrale boom op het hofje.

Vrijwilligers van STEH hebben rond kerst aan alle bewoners een kerstster en een kerstkaart met de beste wensen uitgedeeld. De bewoners waren blij verrast en heel dankbaar.

Aug.

Droomfase planvorming Marktplein.

STEH heeft met verschillende mensen deelgenomen aan het inspraak proces dat door de Rode Wouw voor de gemeente is georganiseerd. Ook met derden, waaronder de SCM Stichting Centrum Management, is gesproken. Tot en met inspraak tijdens een aantal politieke markten en raadscommissievergaderingen, heeft de stichting haar kennis en inzichten naar voren gebracht. Enkele raadsleden dan wel raadsfracties hebben met ons contact gehad en gebruik gemaakt van onze kennis. Door corona is het planproces voor een groot deel vanaf het najaar digitaal gegaan. Okra heeft vlak voor het eind van het jaar het definitief ontwerp gepresenteerd. Besluitvorming moet nog plaatsvinden in 2021.

11 sept.

Wijksportfeest Hengelose Es- 't Wilbert

In 2020 stond de jubileumviering van het wijksportfeest op de agenda. Voor de 5^e keer zou het sportfeest voor de wijk Hengelose Es georganiseerd worden.

Ontstaan in 2016 vanuit een werkgroep van bewoners van de wijk, die uit de wederopbouwtijd de jaarlijkse voetbalwedstrijd tussen politie en bewoners belangrijk vonden en dat vertaald hebben naar een voetbalwedstrijd tussen politie en wijkbewoners. Deze wedstrijd heeft zich in de afgelopen jaren ontwikkeld tot een wijksportfeest voor de schooljeugd van de basisscholen, voetbalwedstrijden voor diverse volwassenen teams en tot walking football onder begeleiding van een D.J. en met een grote loterij verzorgd door de bewoners en de middenstand uit de wijk en de omgeving. FC Twente Scoren in

-6-

de wijk, Achilles '12, Wijkkracht en bewoners vormen onder leiding van STEH een werkgroep die jaarlijks het evenement organiseren. De voorbereidingen waren getroffen, de inzet was duidelijk, maar corona zorgde uiteindelijk dat het jubileum in 2020 niet gevierd kon worden.

12 sept.

Open Monumentendag(OMD) 2020, thema “Leermonumenten”.

Landelijk comité laat de dag doorgaan. Ons comité bereid een flexibel programma voor. Van digitaal, naar deels fysiek, naar helemaal fysiek. Het comité Open Monumentendag, onderdeel van STEH, heeft bij de voorbereiding van de OMD daarom rekening gehouden met 3 scenario's.

1. Alleen digitaal
2. Alleen een wandeling en geen bezoek in gebouwen
3. Wandeling en bezoek in gebouwen.

Al snel kwam de omgeving van het ROC als gebied naar voren. Daar zijn veel gebouwen te vinden die vroeger een andere functie hadden en nu een onderwijsfunctie hebben, zoals het ROC vroeger de gieterij van Stork was en de pompenfabriek van Stork nu het techniekhuis is geworden met onderwijs op MBO niveau. En er zijn gebouwen te vinden dat er onderwijsgebouwen zijn die nu een andere functie hebben zoals de jongensschool aan de Willem de Clercq straat die nu moskee is.

Ondanks de dreiging van corona bleek het toch mogelijk scenario 3 uit te voeren. Het comité heeft een wandeling langs deze gebouwen ontwikkeld waarbij een aantal gebouwen, zoals het TIO- college en het HEIM, zijn te bezoeken. Daarnaast zijn een aantal vaste deelnemers aan de OMD open en te bezoeken zoals o.a. het Piet Blom Museum in de Kasbah.

Ook de wandeling “Sporen in de stad” kon uitgevoerd worden waarbij de Verhalenkraal mensen meenamen langs de route met spannende verhalen. Wethouder Gerard Gerrits heeft de opening verricht aan de Zuidkant van het station, waarbij het publiek in een klassale opstelling op 1,5 m afstand de opening kon bijwonen. Naar verhouding hebben veel mensen, geschat is zeker 1500 mensen, de OMD bijgewoond.

-7-

Sept. Tentoonstelling Brok Interieur.

Dit jaar is er geen tentoonstelling gehouden bij Brok Interieur. Het thema van de OMD leende zich er niet erg voor, maar vooral de onzekerheden rondom corona hebben een goede voorbereiding belemmerd.

6 en 7 okt. Herdenking bombardementen binnenstad

Samen met de st. Lambertusbasiliek is het plan ontwikkeld om de mensen die omgekomen zijn bij de bombardementen een gezicht te geven. Dit moet in de komende jaren plaats vinden.

22 dec. 75 jaar dag van de Wederopbouw

Op 22 dec. 1945 is de eerste dag van de Wederopbouw georganiseerd door de stadsarchitect van Couwelaar. Hij organiseerde een tentoonstelling van de herbouwplannen van de binnenstad met tekeningen en een makette, met een presentatie van het nieuwe wonen en een kunsttentoonstelling van de Nieuwe Groep. Hoe staat de Wederopbouw er na 75 jaar bij. Dat wilden we zichtbaar maken met lezingen en een symposium. De RCE zou een bijdrage leveren. Jammer genoeg hebben wij deze plannen moeten loslaten. Daarvoor in de plaats hebben we een fotowedstrijd bedacht.

75 jaar Wederopbouw.

STEH heeft een kadertje ontworpen dat gratis op te halen was, waarmee mensen hun foto konden maken. In 2021 willen we kijken wat we met de ingestuurde foto's gaan doen.

2020 Poort Huys Hengelo

STEH heeft deelgenomen aan een werkgroep die op ons initiatief de poort van het Huys Hengelo 1:1 heeft teruggebracht en op de oorspronkelijke plek heeft neergezet. Maar dan een poort van gaas. Naar een prachtig voorbeeld uit Puglia Italië is hard gewerkt om een goede vormgeving, constructie en uitwerking van de poort te ontwerpen en vervolgens te

realiseren. In de werkgroep waren de gemeente, de VVE's van 2 woongebouwen en de archeologische werkgroep van Museum Hengelo vertegenwoordigd naast STEH. De provincie heeft een financiële ondersteuning gegeven. Aan het eind van het jaar stond de poort in volle glorie met een prachtige verlichting.

2020

Loc. 2296.

STEH heeft een aantal jaren samen met een particuliere investeerder een loc. in bezit. Deze loc. van de 2200 serie is in de Wederopbouwtijd gebouwd.

De loc. 2296, waarvan de Heemaf hoofdaannemer was en leverancier van de elektrische apparatuur en waarin een Stork Superior dieselmotor is opgenomen, is dit jaar onderwerp geweest van overleg en onderhandelen met veel partijen.

Met diverse spoorweginstellingen, zoals Star in stadskanaal en in Amersfoort, en lokale instellingen, zoals de Techniekschool, is overlegd om te bepalen wat het beste traject is ter conservering van en voor de beste toekomst van de loc. Naar aanleiding van een krantenartikel in Tubantia wordt verder overleg gevoerd met een geïnteresseerde stichting. Tot nu toe staat de loc. nog steeds in Rotterdam op het uitgebreide railcomplex van Shunter.

2020.

Kunstwerk Joop Puntman

STEH werd door de RCE er attent op gemaakt dat een wandrelief op Marktplaats werd aangeboden. Dat wandrelief had vroeger het gebouw van de Twentsche Courant aan de Markt in Hengelo gesierd. Samen met een stichting van oud- personeel van de Twentsche Courant en met geweldige medewerking van de verkoper, die er hart voor had als het kunstwerk weer naar Hengelo terug kon komen, heeft STEH het kunstwerk aangekocht. Het ligt nu nog opgeslagen in Enschede.

2020

Jaarrekening.

Dit jaar is een raar jaar wat betreft voorgenomen activiteiten, planning en gerealiseerde activiteiten. Er zijn bijna geen lezingen gehouden bv. Toch vond STEH het heel belangrijk om zoveel mogelijk zichtbaar te zijn. Het gevolg is dat STEH heel bewust meer kosten heeft gemaakt dan dat er inkomsten tegenover stonden. Daar kwam bij dat er onverwachte kansen waren die STEH niet kon laten lopen. Dat betekent dat er in 2021 zuinig aan moet worden gedaan.